

WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY
SPOŁECZNEJ NA ROK 2026

Spis treści

WSTĘP	4
I. ZASPOKOJENIE NIEZBĘDNYCH POTRZEB OSÓB I RODZIN W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	5
Potrzeby w zakresie świadczeń z pomocy społecznej	5
1. Świadczenia pieniężne	5
2. Świadczenia niepieniężne	6
II. AKTYWIZACJA I REINTEGRACJA OSÓB I RODZIN W CELU ŻYCIOWEGO USAMODZIELNIENIA	10
1. Pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym	10
2. Pomoc osobom w kryzysie bezdomności i zagrożonym bezdomnością	11
3. Pomoc osobom i rodzinom, w których występuje uzależnienie od alkoholu	12
4. Pomoc cudzoziemcom	13
5. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego/aresztu śledczego ..	14
6. Pomoc osobom doznającym przemocy oraz stosującym przemoc domową	14
III. WSPARCIE OSÓB CHORYCH, NIEPEŁNOSPRAWNYCH, STARSZYCH I SAMOTNYCH	15
1. Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi	15
2. Pomoc osobom potrzebującym wsparcia ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność	16
2.1 . Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Opieka Wytchnieniowa”	16
2.2. Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej "Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością"	17
3. Pomoc osobom starszym i samotnym	17
3.1. Wsparcie Seniorów	18
IV. POMOC RODZINOM PRZEŻYWAJĄCYM TRUDNOŚCI OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZE	18
V. ORGANIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	19
VI. DZIAŁANIA REWITALIZACYJNE W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ	20
VII. DEINSTYTUCJONALIZACJA	21
VIII. PROFESJONALIZACJA KADRY POMOCY SPOŁECZNEJ	21

WSTĘP

Zgodnie z art. 110 ust. 9 oraz art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej kierownik ośrodka pomocy społecznej/powiatowego centrum pomocy rodzinie przedstawia radzie gminy/powiatu wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Realizując ten obowiązek Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku przedstawia potrzeby na rok 2026 w ww. zakresie.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku zwany dalej MOPR lub Ośrodek jest jednostką organizacyjną Miasta Białegostoku, nieposiadającą osobowości prawnej, finansowaną w formie jednostki budżetowej. Pomoc społeczną dla mieszkańców Białegostoku Ośrodek organizuje wraz z organami administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Rolą pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do ich życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem.

Ustawa o pomocy społecznej na osoby i rodziny korzystające ze wsparcia nakłada obowiązek współdziałania w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych, bowiem zgodnie z jej zapisami, w pierwszej kolejności mają one wykorzystać własny potencjał i możliwości do przezwyciężenia problemów. Udzielenie świadczeń z pomocy społecznej nie jest zatem bezwarunkowe, bowiem nawet po spełnieniu określonych przesłanek, ich przyznanie może nastąpić dopiero wówczas, gdy osoby i rodziny wykorzystają własne dostępne zasoby i możliwości do poprawy swojej trudnej sytuacji życiowej.

Przepisy ustawy o pomocy społecznej stanowią, że rodzaj, forma oraz rozmiar świadczeń powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, a potrzeby osób i rodzin uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. Wsparcie uzależnione jest także od aktywności osób i rodzin w dążeniu do rozwiązania trudnych problemów życiowych, a także od możliwości, w tym finansowych, leżących po stronie pomocy społecznej. Efektywność instytucji pomocy społecznej jest warunkowana wieloma czynnikami, do których zalicza się w szczególności dobre i stabilne prawo będące podstawą adekwatnego do zdiagnozowanej sytuacji działania, infrastruktura społeczna dostosowana do rozeznanych potrzeb tj. zasoby instytucjonalne (w ramach instytucji i podmiotów współpracujących), zasoby kadrowe, nakłady finansowe, a także zaangażowanie beneficjentów pomocy społecznej w proces poprawy własnej sytuacji życiowej.

Zadaniem pomocy społecznej jest w szczególności:

- 1) przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
- 2) praca socjalna,
- 3) prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- 4) analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- 5) realizacja zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
- 6) rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

W przedkładanym dokumencie wskazane zostały m.in. formy świadczeń, diagnoza w zakresie liczby osób wymagających pomocy (z podziałem na grupy docelowe) oraz działania, które mają służyć realizacji zadań pomocy społecznej, według stanu prawnego obowiązującego na datę jego sporządzenia.

Przedstawione potrzeby mają charakter informacyjny, w celu ułatwienia podejmowania decyzji związanych m.in. z planowaniem wydatków na zadania z zakresu lokalnej polityki społecznej i reagowania na zmieniające się warunki życia mieszkańców w kolejnym roku.

Natomiast szczegółowe potrzeby w zakresie finansowania zadań pomocy społecznej oraz wielkość środków finansowych niezbędnych na ich obsługę przedstawiono w projekcie planu finansowego na rok 2026.

I. ZASPOKOJENIE NIEZBĘDNYCH POTRZEB OSÓB I RODZIN W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ

Potrzeby w zakresie świadczeń z pomocy społecznej

1. Świadczenia pieniężne

Tabela Nr 1. Planowana liczba świadczeniobiorców w zakresie świadczeń – forma pomocy realizowana w ramach zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym

Formy pomocy	Planowana liczba osób/rodzin wymagających pomocy
Zasiłki okresowe	2 350
Zasiłki celowe, w tym:	3 250*
– zasiłki celowe	2 600
– program rządowy „Posiłek w szkole i w domu”	3 250
– zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	10
Zasiłki stałe	1 350

*liczba osób nie sumuje się (osoby i rodziny mogą korzystać zarówno z zasiłku celowego na zasadach ogólnych ustawy o pomocy społecznej jak i z zasiłku celowego na zakup żywności lub posiłku w ramach programu rządowego)

Tabela Nr 2. Planowana liczba świadczeniobiorców w zakresie świadczeń o charakterze nieobligatoryjnym, w tym w ramach podejmowanych przez Ośrodek innych działań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy (programy osłonowe) – forma pomocy realizowana w ramach zadań własnych gminy

Formy pomocy	Planowana liczba osób/rodzin wymagających pomocy
Gminny program osłonowy w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Miasta Białegostoku	1 500
Gminny program osłonowy w zakresie zmniejszenia wydatków mieszkańców Miasta Białegostoku z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi	750
Zasiłki celowe specjalne, zasiłki celowe na zasadach zwrotu części lub całości kwoty zasiłku	390

Tabela Nr 3. Formy pomocy i planowana liczba usamodzielnianych wychowanków, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej - forma pomocy realizowana w ramach zadań własnych powiatu

Formy pomocy	Planowana liczba usamodzielnianych wychowanków
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	6
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	5

Tabela Nr 4. Planowana liczba cudzoziemców do objęcia wsparciem – forma pomocy realizowana w ramach zadań z zakresu administracji rządowej Realizowanej przez powiat

Formy pomocy	Planowana liczba osób/rodzin wymagających pomocy
Pomoc dla cudzoziemców ze statusem uchodźcy/ochroną uzupełniającą – ogółem, w tym:	290

– świadczenia pieniężne na utrzymanie	290
– wydatki związane z nauką języka polskiego	48
Pomoc dla cudzoziemców posiadających zgodę na pobyt tolerowany oraz zgodę na pobyt ze względów humanitarnych - zasiłki celowe	26
Pomoc dla cudzoziemców ze statusem uchodźcy/ochroną uzupełniającą na zasadach ogólnych ustawy o pomocy społecznej	100

2. Świadczenia niepieniężne

2.1. Praca socjalna – planowana liczba osób i rodzin do objęcia pomocą to ok. 8430 (ok. 12 900 osób w rodzinach), w tym świadczenie wyłącznie pracy socjalnej ok. 3150 osób/rodzin (ok. 5700 osób w rodzinach). Praca socjalna realizowana będzie również z wykorzystaniem kontraktu socjalnego lub projektu socjalnego. Liczba kontraktów socjalnych zawartych z osobą lub rodziną w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – ok. 110 (w tym kontynuacja 25 kontraktów zawartych w latach poprzednich). Świadczenie pracy socjalnej odbywać się będzie na rzecz osób, którym pozostało nie więcej niż 3 miesiące do planowanego opuszczenia zakładu karnego lub aresztu śledczego – ok. 100 osób. W ramach pracy socjalnej realizowanych będzie 5 projektów socjalnych, które są zespołem działań mających na celu poprawę sytuacji życiowej osób, rodzin i grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

2.2. Składki na ubezpieczenie zdrowotne

Tabela Nr 5. Planowana liczba świadczeniobiorców w zakresie opłaty składek na ubezpieczenie zdrowotne – forma pomocy realizowana w ramach zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym

Formy pomocy	Planowana liczba osób wymagających pomocy
Składka na ubezpieczenie zdrowotne za osobę: pobierającą zasiłek stały, objętą indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w CIS, bezdomną realizującą indywidualny program wychodzenia z bezdomności, realizującą kontrakt socjalny; za dziecko do czasu rozpoczęcia obowiązku szkolnego (nieprzebywające w placówce)	1 300

Tabela Nr 6. Planowana liczba świadczeniobiorców w zakresie opłaty składek na ubezpieczenie zdrowotne – forma pomocy realizowana przez powiat w ramach zadań zleconych w zakresie administracji rządowej

Formy pomocy	Planowana liczba osób wymagających pomocy
Składka na ubezpieczenie zdrowotne za osobę, która uzyskała w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, objętą indywidualnym programem integracji na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej	19

2.3. Sprawienie pogrzebu – 42.

2.4. Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne dla dorosłych oraz dzieci i młodzieży, rodzinne, socjalne świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na dochód – planowana liczba osób do objęcia pomocą to ok. 2 400.

2.5. Interwencja kryzysowa

Tabela Nr 7. Planowana liczba świadczeniobiorców wymagających pomocy w formie interwencji kryzysowej – forma pomocy realizowana przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w ramach zadań własnych powiatu

Formy pomocy	Przewidywana liczba osób wymagających pomocy
Poradnictwo specjalistyczne dla dorosłych i dzieci (specjalistyczna pomoc psychologiczna, w zależności od potrzeb poradnictwo rodzinne, pedagogiczne, socjalne lub prawne)	2400
Schronienie, w tym z powodu przemocy domowej	20
Konsultacje pedagogiczne	250
Interwencja kryzysowa w miejscu zdarzenia	5
Grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy	15
Grupa korekcyjno-edukacyjna dla osób stosujących przemoc	30
Grupa psychologiczno-terapeutyczna dla osób stosujących przemoc	14
Grupa terapeutyczna dla osób doświadczających trudności w relacjach	10
Zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców „Szkoła dla rodziców” cz. I i II	45
Terapia par i małżeństw	30
Trening pewności siebie (dla dzieci i młodzieży)	10

W 2026 r. będzie realizowany Program Korekcyjno – Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc Domową, 2 edycje w warunkach wolnościowych - 30 osób oraz 2 edycje w Areszcie Śledczym w Białymstoku -16 osób.

Tabela Nr 8. Planowana liczba cudzoziemców, o których mowa w art. 5a ustawy o pomocy społecznej (ofiary handlu ludźmi), wymagających pomocy w ramach interwencji kryzysowej – forma pomocy realizowana przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej

Formy pomocy	Przewidywana liczba osób wymagających pomocy
Interwencja kryzysowa	1
Schronienie	1

2.6. Udzielenie schronienia osobom bezdomnym – ok. 350 osób.

2.7. Zapewnienie posiłku osobom, które nie mogą go sobie zapewnić jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Realizacja tej formy pomocy odbywać się będzie ze środków własnych Miasta Białegostoku oraz w ramach Programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028. Celem Programu jest zapewnienie pomocy zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach oraz dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji, w tym zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Program jest realizowany w ramach porozumienia zawieranego z Wojewodą Podlaskim.

Tabela Nr 9. Planowana liczba świadczeniobiorców programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” – forma pomocy realizowana w ramach zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym

Formy pomocy	Planowana liczba osób wymagających pomocy
Pomoc w formie posiłku w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”, w tym:	1 150
– dożywianie dzieci, młodzieży, uczniów	950
– zapewnienie posiłku osobom dorosłym	200

Pomoc w formie posiłku realizowana poza Programem skierowana będzie do osób i rodzin, które mimo przekroczenia kryterium dochodowego, potrzebują takiego wsparcia. Z posiłków finansowanych wyłącznie z budżetu Miasta Białegostoku poza Programem skorzysta około 190 osób dorosłych i 30 dzieci.

Łącznie z pomocy w formie posiłku korzystać będzie około 390 osób dorosłych i 980 dzieci.

2.8. Zapewnienie niezbędnego ubrania dostosowanego do pory roku w ramach współpracy z organizacjami społecznymi i pozarządowymi – ok. 250 osób.

2.9. Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania lub w ośrodkach wsparcia.

Tabela Nr 10. Planowana liczba świadczeniobiorców usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych – forma pomocy realizowana w ramach zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym

Formy pomocy	Planowana liczba osób wymagających pomocy
Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania	500
Usługi sąsiedzkie	10
Specjalistyczne usługi opiekuńcze (z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi) świadczone w Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku, ul. Baranowicka 203	20

Tabela Nr 11. Planowana liczba świadczeniobiorców w zakresie usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi – forma pomocy realizowana przez gminę w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej

Formy pomocy	Planowana liczba osób wymagających pomocy
Usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone w miejscu zamieszkania	10

2.10. Pobyt i usługi w środowiskowym domu samopomocy

Tabela Nr 12. Planowana liczba świadczeniobiorców korzystających z pobytu i usług w środowiskowym domu samopomocy – forma pomocy realizowana przez gminę w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej

Formy pomocy	Przewidywana liczba osób wymagających pomocy
Usługi świadczone w celu realizacji indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego w Środowiskowym Domu Samopomocy, ul. 11 Listopada 6	60
Usługi świadczone w celu realizacji indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego w Środowiskowym Domu Samopomocy, ul. Pogodna 63	45
Usługi świadczone w celu realizacji indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego w Środowiskowym Domu Samopomocy, ul. Zaścianańska 84	16

2.11. Pobyt i usługi w domu pomocy społecznej.

Miasto Białystok dysponuje 519 miejscami w domach pomocy społecznej.

Tabela Nr 13. Planowana liczba świadczeniobiorców korzystających z pobytu i usług w domu pomocy społecznej – forma pomocy realizowana przez gminę/powiat w ramach zadań własnych o charakterze obowiązkowym

Formy pomocy	Planowana liczba osób wymagających pomocy
Osoby oczekujące na umieszczenie w domu pomocy społecznej (mieszkańcy Białegostoku), w tym:	153
– osoby z zaburzeniami psychicznymi	22
– osoby dorosłe niepełnosprawne intelektualnie	2
Osoby kierowane do domu pomocy społecznej, w tym:	220
– do domów pomocy społecznej poza Białymstokiem	110
Osoby umieszczone w domu pomocy społecznej, w tym:	180
– w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów	90
Wnioski do Sądu o wydanie postanowień w sprawie skierowania osób bezwzględnie wymagających pomocy a niewyrażających zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej	30

Niedobór miejsc w domach pomocy społecznej – 94, w tym 20 miejsc dla osób przewlekle psychicznie chorych i 2 miejsca dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

Uwzględniając dynamikę ruchu mieszkańców oraz fakt, iż część z osób oczekujących odracza termin umieszczenia w domu pomocy społecznej nie zachodzi potrzeba zwiększenia liczby miejsc w domach pomocy społecznej dla osób starszych, somatycznie chorych i dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2026 r.

2.12. Pomoc osobie usamodzielnianej

Tabela Nr 14. Formy pomocy i planowana liczba usamodzielnianych wychowanków, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej – forma pomocy realizowana w ramach zadań własnych powiatu

Formy pomocy	Planowana liczba usamodzielnianych wychowanków
Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	5

2.13. Mieszkanie treningowe przeznaczone dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek określonych w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej – planowana liczba miejsc 18.

II. AKTYWIZACJA I REINTEGRACJA OSÓB I RODZIN W CELU ŻYCIOWEGO USAMODZIELNIENIA

1. Pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym:

- 1) udzielanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, w tym osobom bezrobotnym i ich rodzinom w celu zabezpieczenia niezbędnych potrzeb życiowych,
- 2) świadczenie pracy socjalnej (bez względu na posiadany dochód) na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, tj.:
 - 2.1) prowadzenie indywidualnego przypadku m.in. poprzez realizowanie kontraktu socjalnego (kontrakt jest pisemną umową pomiędzy pracownikiem socjalnym a osobą/rodziną ubiegającą się o pomoc, w której – w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby/rodziny – określone są przyczyny występujących problemów, możliwości i ograniczenia oraz cele, które ma osiągnąć osoba/rodzina, a także zobowiązania strony umowy),
 - 2.2) włączanie klientów do aktywnych form wsparcia realizowanych przez podmioty ekonomii społecznej m.in. poprzez kierowanie ok.90 osób do Centrum Integracji Społecznej oraz ok.50 osób do Klubu Integracji Społecznej,
 - 2.3) udzielanie świadczeń pieniężnych ok.10 osobom, długotrwale bezrobotnym skierowanym przez PUP do CIS, którym udzielono pomocy na podstawie ustawy o pomocy społecznej w związku z realizacją działań w celu realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego, o którym mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2023r. o zatrudnieniu socjalnym,
 - 2.4) motywowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym m.in. bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo, niepełnosprawnych, bezdomnych oraz cudzoziemców do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub do przekwalifikowania zawodowego i aktywnego poszukiwania pracy,
 - 2.5) motywowanie klientów do rejestracji w urzędzie pracy – ok. 430 osób w wyniku pracy socjalnej uzyska status osoby bezrobotnej bądź poszukującej pracy,
 - 2.6) realizacja projektów socjalnych,
 - 2.7) w ramach porozumienia o współpracy w zakresie pomocy osobom opuszczającym Areszt Śledczy w Białymstoku i Oddział Zewnętrzny w Białymstoku, pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Białymstoku a Aresztem Śledczym w Białymstoku i Oddziałem Zewnętrznym w Białymstoku -

pracownicy socjalni MOPR będą świadczyli pracę socjalną na terenie Aresztu Śledczego w Białymstoku oraz Oddziału Zewnętrznego w Białymstoku, organizując pomoc osobom osadzonym i ich rodzinom w procesie wzmacniania lub odzyskiwania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Celem porozumienia jest podejmowanie starań na rzecz poprawy funkcjonowania osób opuszczających Areszt Śledczy w Białymstoku oraz Oddział Zewnętrzny w Białymstoku, a także udzielenie wsparcia ich rodzinom w przystosowaniu się do życia w środowisku społecznym,

- 3) skierowanie ok. 20 osób (łącznie z dziećmi) na pobyt w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- 4) skierowanie ok. 1950 osób do organizacji partnerskich lokalnych w celu otrzymania pomocy żywnościowej w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 (FEPŻ) współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS+); współpraca z organizacjami partnerskimi regionalnymi i lokalnymi realizującymi to zadanie,
- 5) kontynuacja współpracy z wojewódzkim i powiatowym urzędem pracy, pracodawcami z lokalnego rynku pracy, w tym w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia, zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób poszukujących pracy; upowszechnianie ofert pracy oraz informowanie o wolnych miejscach pracy (planuje się, że ok. 75 osób podejmie zatrudnienie w wyniku upowszechniania ofert pracy oraz informowania o wolnych miejscach pracy przez pracowników socjalnych), upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach,
- 6) kontynuacja porozumienia pomiędzy Powiatem Białostockim w imieniu którego działa Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Białymstoku a MOPR o współpracy w zakresie pomocy udzielanej długotrwale bezrobotnym korzystającym z pomocy społecznej. Współpraca Stron obejmie w szczególności wspólne działania, wymianę informacji na rzecz aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych, planowania i realizacji działań aktywizacyjnych, kwalifikowania osób do zatrudnienia socjalnego, przekazywania informacji o efektach aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych,
- 7) współpraca z podmiotami realizującymi działania związane z aktywizacją społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2. Pomoc osobom w kryzysie bezdomności i zagrożonym bezdomnością:

- 1) udzielanie informacji o zasadach przyznawania świadczeń, poradnictwo socjalne i prawne (przewidywana liczba osób bezdomnych przebywających na terenie Miasta Białegostoku w 2026 r. potrzebująca wsparcia MOPR i/lub organizacji pozarządowych – ok. 280),
- 2) udzielanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych – ok. 400 osób,
- 3) udzielanie schronienia poprzez przyznanie tymczasowego miejsca w schronisku lub noclegowni, interwencyjny tymczasowy pobyt w ogrzewalni – ok. 350 osób,
- 4) udzielanie schronienia wraz z zapewnieniem usług opiekuńczych – ok. 30 osób,
- 5) zapewnienie posiłków oraz pomoc w uzyskaniu żywności dla ok. 320 osób, a także niezbędnego ubrania dostosowanego do pory roku, w tym w ramach współpracy z organizacjami społecznymi (ok. 250 osób), umożliwienie utrzymania podstawowego poziomu higieny,
- 6) praca socjalna z osobą bezdomną m.in. poprzez realizację indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności (liczba osób bezdomnych objętych indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności – ok. 14, w tym 8 programów zawartych w 2026 r.) oraz poprzez kontrakt socjalny (liczba osób bezdomnych objętych kontraktem socjalnym – 5),

- 7) praca socjalna z osobą/rodziną zagrożoną bezdomnością (ok. 110 osób) m.in. poprzez zawarcie kontraktu socjalnego; informowanie o możliwości obniżenia czynszu, uzyskania dodatku mieszkaniowego, przystąpienia do realizowanego przez Zarząd Mienia Komunalnego programu pomocy osobom i rodzinom zagrożonym eksmisją, zamiany mieszkania, odpracowania lub rozłożenia na raty zadłużenia w opłatach za czynsz, o zasadach ubiegania się o przyznanie lokalu z zasobu gminy/lokalu socjalnego; motywowanie do regularnego uiszczania opłat mieszkaniowych i udzielanie świadczeń pieniężnych na opłatę czynszu oraz opłatę za wynajem/pomoc w spłacie zadłużenia; pomoc przy wypełnianiu i pisemne popieranie wniosków o przyznanie lokalu z zasobów gminy; wskazywanie bezpłatnych miejsc noclegowych na terenie Miasta Białegostoku; udzielanie porad prawnych z zakresu ochrony praw lokatorów,
- 8) aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa osób w kryzysie bezdomności poprzez kierowanie do podmiotów realizujących projekty, kursy i szkolenia, w tym do Centrum Integracji Społecznej oraz wspieranie w poszukiwaniu zatrudnienia,
- 9) przekazywanie ulotek informacyjnych o możliwości uzyskania wsparcia na terenie Białegostoku i umieszczanie ich w odwiedzanych miejscach niemieszkalnych,
- 10) wspólne patrole pracowników socjalnych z Policją i Strażą Miejską do lokalizacji zgłaszanych jako miejsca przebywania osób bezdomnych,
- 11) prowadzenie akcji informacyjnej, z nasileniem w okresie jesienno-zimowym, o ofercie pomocy kierowanej do osób bezdomnych, w tym w szczególności w zakresie uzyskania schronienia, posiłku i odzieży na terenie Białegostoku (ulotki informujące o podmiotach udzielających pomocy osobom bezdomnym),
- 12) poradnictwo dla osób bezdomnych uzależnionych od alkoholu,
- 13) pomoc streetworkerów (zadanie realizowane przez podmiot niepubliczny) – ok. 100 osób,
- 14) obejmowanie osób bezdomnych ubezpieczeniem zdrowotnym w przypadkach nagłych i w sytuacji braku możliwości uzyskania ubezpieczenia z innego tytułu,
- 15) podejmowanie działań wspierających osoby bezdomne mające trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 16) współpraca z Policją, Strażą Miejską, Zarządem Mienia Komunalnego, administracjami osiedli, spółdzielniami mieszkaniowymi, wspólnotami mieszkaniowymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami i podmiotami realizującymi zadania z zakresu zapobiegania degradacji społecznej osób pozostających w kryzysie bezdomności, a także wspieranie inicjatyw na rzecz pomocy osobom zagrożonym bezdomnością.

3. Pomoc osobom i rodzinom, w których występuje uzależnienie od alkoholu:

- 1) prowadzenie w Zespołach Pracowników Socjalnych Nr 1-12, punktów konsultacyjnych dla osób z problemem alkoholowym (planuje się udzielenie ok. 3100 porad dla ok. 1750 osób),
- 2) prowadzenie przez Zespół Pracowników Socjalnych Nr 11 poradnictwa dla osób bezdomnych z problemem alkoholowym (planuje się porady dla ok. 100 osób) oraz przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla osób uzależnionych i ich rodzin (ok. 160 osób),
- 3) kierowanie wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białymstoku o zobowiązanie do leczenia odwykowego osoby uzależnionej (ok. 70) oraz o zmianę sposobu leczenia,
- 4) motywowanie i kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podejmowania terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia; informowanie o działalności klubów abstynenckich oraz placówek, które na terenie miasta zajmują się terapią,
- 5) wspieranie członków rodzin osób uzależnionych oraz monitorowanie i pomoc osobom kontynuującym terapię odwykową,

- 6) świadczenie pracy socjalnej, w tym zawieranie kontraktów socjalnych w celu wspierania i monitorowania procesu leczenia/terapii osób uzależnionych; pomoc psychologiczna i poradnictwo specjalistyczne, pomoc pieniężna i niepieniężna,
- 7) udzielanie schronienia kobietom i kobietom z dziećmi w sytuacji kryzysu spowodowanego uzależnieniem członka rodziny,
- 8) udzielanie schronienia matkom z małoletnimi dziećmi, kobietom w ciąży, ojcom z małoletnimi dziećmi, innym osobom sprawującym opiekę prawną nad małoletnimi dziećmi w Domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- 9) kierowanie dzieci z rodzin z problemem alkoholowym do placówek wsparcia dziennego,
- 10) kontakt z poradniami i ośrodkami terapii oraz kuratorami rodzin, pedagogami szkolnymi, pracownikami ochrony zdrowia w sprawach dotyczących sytuacji dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu,
- 11) współpraca z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Izbą Wyrzeźwień, zakładami leczenia odwykowego, klubami abstynenckimi, instytucjami i innymi podmiotami zajmującymi się pomocą osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu.

4. Pomoc cudzoziemcom:

- 1) pomoc cudzoziemcom ze statusem uchodźcy bądź ochroną uzupełniającą tj. wypłata świadczeń pieniężnych na utrzymanie i wydatki związane z nauką języka polskiego oraz opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne – w ramach indywidualnego programu integracji (planuje się realizację 165 programów, w tym 90 zawartych w 2026 r.),
- 2) pomoc cudzoziemcom ze statusem uchodźcy/ochroną uzupełniającą na zasadach ogólnych ustawy o pomocy społecznej,
- 3) pomoc w formie stypendiów szkolnych dzieciom cudzoziemców,
- 4) pomoc w uzyskaniu możliwości zamieszkania, w tym z zasobów gminy,
- 5) pomoc w uzyskaniu dostępu do świadczeń zdrowotnych,
- 6) pomoc w załatwianiu spraw w urzędach, placówkach ochrony zdrowia, szkołach,
- 7) zapoznavanie cudzoziemców z realiami życia w Polsce, różnicami kulturowymi i religijnymi, wyjaśnianie zasad funkcjonowania urzędów i firm oraz polskich regulacji prawnych,
- 8) prowadzenie pracy socjalnej na rzecz poprawy funkcjonowania cudzoziemców,
- 9) poradnictwo specjalistyczne, zwłaszcza prawne, psychologiczne i rodzinne; udzielanie informacji oraz wspieranie w kontaktach z instytucjami,
- 10) pomoc cudzoziemcom posiadających zgodę na pobyt ze względów humanitarnych lub zgodę na pobyt tolerowany oraz innym uprawnionym cudzoziemcom w formie: schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania, zasiłku celowego,
- 11) pomoc obywatelom Ukrainy, którym nadano numer PESEL i status UKR w dostępie do różnorodnych form pomocy, kierowanie do CIS w celu reintegracji, wydawanie skierowań do organizacji pozarządowych zajmujących się wydawaniem żywności z programu FEPŻ, kierowanie do organizacji pozarządowych świadczących pomoc w formie odzieży, obuwia, leków i innych artykułów pierwszej potrzeby, wspieranie procesu integracji społecznej i międzykulturowej – we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz cudzoziemców.

5. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego/aresztu śledczego:

- 1) udzielanie świadczeń pomocy społecznej osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego/aresztu śledczego – ok. 140 osób,
- 2) zapewnienie posiłku oraz pomoc w uzyskaniu żywności i niezbędnego ubrania dostosowanego do pory roku, w tym w ramach współpracy z organizacjami społecznymi,
- 3) świadczenie pracy socjalnej na rzecz poprawy funkcjonowania osób opuszczających zakład karny/areszt śledczy w ich środowisku, w tym rodzinnym m.in. poprzez informowanie o przysługujących uprawnieniach, rodzajach oferowanej pomocy, w szczególności przez instytucje i organizacje społeczne udzielające pomocy osobom zwalnianym z zakładu karnego,
- 4) świadczenie pracy socjalnej na terenie Aresztu Śledczego w Białymstoku oraz Oddziału Zewnętrznego w Białymstoku w celu organizacji pomocy osobom osadzonym i ich rodzinom w procesie wzmacniania lub odzyskiwania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
- 5) świadczenie pracy socjalnej na rzecz osób, którym pozostało nie więcej niż 3 miesiące do planowanego opuszczenia zakładu karnego lub aresztu śledczego,
- 6) motywowanie do wykorzystania własnych możliwości w celu adaptacji do życia, w tym w powrocie do środowiska,
- 7) kierowanie do Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej celem pozyskania pomocy z funduszu pomocy postpenitencjarnej,
- 8) realizacja Programu Korekcyjno – Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc Domową, 2 edycje w warunkach wolnościowych oraz 2 edycje w Areszcie Śledczym w Białymstoku,
- 9) aktywizacja społeczna i zawodowa poprzez motywowanie do rejestracji w urzędzie pracy, wskazywanie pracodawców posiadających oferty pracy; kierowanie do Centrum Integracji Społecznej oraz podmiotów realizujących kursy i szkolenia,
- 10) obejmowanie ubezpieczeniem zdrowotnym w przypadkach nagłych i w sytuacji braku możliwości uzyskania ubezpieczenia z innego tytułu,
- 11) informowanie o zasadach ubiegania się o przydział mieszkania z zasobów gminy, uzyskania dodatku mieszkaniowego i możliwości rozłożenia na raty zaległości czynszowych,
- 12) współpraca z Policją, kuratorami, służbą więzienną, Zarządem Mienia Komunalnego, instytucjami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami zajmującymi się pomocą osobom, które opuściły zakład karny/areszt śledczy.

6. Pomoc osobom doznającym przemocy oraz stosującym przemoc domową:

- 1) interwencja pracownika socjalnego w środowisku – w przypadku pozyskania informacji o podejrzeniu stosowania przemocy domowej; rozpoznanie sytuacji i diagnoza potrzeb rodziny, wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”; monitorowanie sytuacji osób doznających lub zagrożonych przemocą, praca socjalna, poradnictwo,
- 2) udział pracowników socjalnych w posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych powoływanych przez Zespół Interdyscyplinarny,
- 3) motywowanie, zachęcanie, wspieranie osób doznających przemocy w podejmowaniu działań mających na celu zmianę dotychczasowej sytuacji,
- 4) informowanie o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy,

- 5) informowanie o punktach konsultacyjnych dla osób doznających przemocy domowej,
- 6) proponowanie wsparcia w formie asystenta rodziny,
- 7) zawiadamianie Prokuratury lub Policji o podejrzeniu popełnienia ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy domowej,
- 8) występowanie do sądu z wnioskiem o ingerencję w strefę władzy rodzicielskiej m.in. o: objęcie rodziny nadzorem kuratora, zobowiązanie rodziny do współpracy z asystentem rodziny, wgląd w sytuację rodziny, sprawdzenie sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej lub zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej,
- 9) zapewnienie dzieciom ochrony w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową,
- 10) udzielanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, gdy wymaga tego sytuacja rodziny,
- 11) informowanie o możliwości korzystania z mieszkania interwencyjno-terapeutycznego przeznaczonego dla rodzin z dziećmi doznających przemocy oraz o możliwości korzystania z domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- 12) pomoc Ośrodka Interwencji Kryzysowej:
 - 12.1) udzielenie schronienia kobietom/kobietom z dziećmi doznającym przemocy domowej,
 - 12.2) pomoc psychologiczna i terapeutyczna,
 - 12.3) poradnictwo specjalistyczne, w tym psychologiczne, prawne, socjalne oraz rodzinne i pedagogiczne,
 - 12.4) prowadzenie programów Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc Domową,
 - 12.5) prowadzenie programów Psychologiczno-Terapeutycznych dla Osób Stosujących Przemoc Domową,
 - 12.6) prowadzenie warsztatów zwiększających umiejętności opiekuńczo-wychowawcze-zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców „Szkoła dla Rodziców” cz. I i cz. II,
- 13) współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w Mieście Białystok i innymi podmiotami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- 14) realizacja projektów realizowanych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

III. WSPARCIE OSÓB CHORYCH, NIEPEŁNOSPRAWNYCH, STARSZYCH I SAMOTNYCH

1. Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi:

- 1) kierowanie osób z zaburzeniami psychicznymi do Środowiskowych Domów Samopomocy w Białymstoku,
- 2) świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania - wykonywanych w ramach zlecenia zadań z pomocy społecznej,
- 3) kierowanie do domów pomocy społecznej osób przewlekłe psychicznie chorych wymagających całodobowej opieki,
- 4) występowanie do sądu z wnioskiem o wydanie postanowienia dotyczącego przyjęcia osoby na leczenie psychiatryczne bez jej zgody,
- 5) występowanie do sądu lub prokuratury z wnioskiem o wydanie orzeczenia w sprawie przyjęcia do domu pomocy społecznej bez zgody osoby,
- 6) kierowanie do Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w celu ubiegania się o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz kierowanie do Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w celu uzyskania decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia,
- 7) udzielanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, gdy wymaga tego sytuacja osoby/rodziny,
- 8) kierowanie do udziału w projektach aktywizacji społeczno-zawodowej, kursach i szkoleniach,

- 9) wskazywanie możliwości uzyskania wsparcia w placówkach ochrony zdrowia, organizacjach społecznych i innych podmiotach realizujących zadania na rzecz pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi,
- 10) wskazywanie możliwości uzyskania pomocy w formie pobytu w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym,
- 11) współpraca z instytucjami, placówkami ochrony zdrowia, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami zajmującymi się pomocą osobom z zaburzeniami psychicznymi.

2. Pomoc osobom potrzebującym wsparcia ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność:

- 1) zapewnienie usług opiekuńczych oraz usług sąsiedzkich (wykonywanych w ramach zlecenia zadań z pomocy społecznej) osobom wymagającym częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, opieki higienicznej, pielęgnacji oraz kontaktów z otoczeniem,
- 2) świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku, ul. Baranowicka 203,
- 3) zabezpieczenie potrzeb osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają całodobowej opieki w domach pomocy społecznej,
- 4) realizacja gminnego programu osłonowego w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Miasta Białegostoku, tj. przez osoby, które osiągnęły wiek emerytalny, osoby przewlekle chore w wieku produkcyjnym, osoby niepełnosprawne (dzieci i osoby dorosłe),
- 5) realizacja gminnego programu osłonowego w zakresie zmniejszenia wydatków mieszkańców Miasta Białegostoku z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 6) zapewnienie posiłku oraz możliwości korzystania z usług świadczonych przez Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Białymstoku (organizacja czasu poprzez aktywizację społeczną, tj. zaspokajanie potrzeb kulturalnych, rekreacyjnych i towarzyskich oraz ćwiczenia rekreacyjno-wspomagające) oraz inne ośrodki wsparcia i kluby seniora,
- 7) informowanie osób niepełnosprawnych o prawach i uprawnieniach, w tym m.in. o możliwości uzyskania dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się oraz zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny ze środków PFRON,
- 8) doradztwo w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej m.in. poprzez kierowanie do podmiotów organizujących kursy, projekty i szkolenia, poszukiwanie miejsc zatrudnienia dla osób niepełnosprawnych,
- 9) informowanie o uprawnieniach wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 10) wspieranie osób starszych, chorych i niepełnosprawnych w celu poprawy sytuacji osobistej oraz jakości ich życia, m.in. poprzez objęcie pomocą wolontariuszy – ok. 10 osób,
- 11) rozpowszechnianie informacji i uświadamianie o istniejących zagrożeniach w związku z oszustwami wobec osób starszych,
- 12) monitorowanie sytuacji osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych w przypadku wystąpienia złych warunków atmosferycznych zagrażających życiu bądź zdrowiu np. w okresie dużych mrozów czy upałów,
- 13) zachęcanie do czynnego udziału w życiu społecznym,
- 14) współpraca z instytucjami, placówkami ochrony zdrowia, zakładami pracy chronionej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami zajmującymi się pomocą osobom potrzebującym wsparcia ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność.

2.1. Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Opieka Wytnieniowa”

Głównym celem Programu „Opieka wytnieniowa” jest zapewnienie wsparcia członkom rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

1. dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności,
2. osobami posiadającymi:
 - a) orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1977 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) albo
 - b) orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (zgodnie z art. 5 i art. 62 ww. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych)
- poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.

Usługa opieki wytchnieniowej przyznawana jest na wniosek opiekuna osoby niepełnosprawnej, pomoc jest świadczona nieodpłatnie. Program finansowany jest ze środków budżetu państwa.

W 2026 r. z Programu „Opieka wytchnieniowa” skorzysta ok. 90 osób.

2.2. Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej "Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością"

Głównym celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym, których adresatami są:

1. dzieci od ukończenia 2. roku życia do ukończenia 16 roku życia posiadające orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem w pkt 7 i 8 w orzeczeniu o niepełnosprawności – konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz
2. osoby z niepełnosprawnościami posiadające orzeczenie:
 - a) o znacznym stopniu niepełnosprawności albo
 - b) o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo
3. traktowane na równi z orzeczeniami wymienionymi w lit. a i b, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Program zapewnia usługi asystencji osobistej świadczone uczestnikom przez asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej. Usługi asystencji osobistej przyznawane są na wniosek uczestnika - osoby z niepełnosprawnością lub opiekuna sprawującego bezpośrednią i stałą opiekę nad osobą niepełnosprawną.

Usługa asystenta osobistego polega na wsparciu osoby z niepełnosprawnością w zakresie:

- czynności samoobsługowych i utrzymania higieny osobistej,
- prowadzenia gospodarstwa domowego i pełnienia ról rodzinnych,
- przemieszczania się poza miejscem zamieszkania,
- podejmowania aktywności życiowej i komunikacji z otoczeniem.

W 2026 r. szacowany koszt realizacji Programu "Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością" wyniesie 2 976 768 zł.

3. Pomoc osobom starszym i samotnym

Przy MOPR w Białymstoku funkcjonuje Klub „Senior+” jako ośrodek wsparcia na 35 miejsc, przeznaczony dla mieszkańców Białegostoku w wieku 60 lat i więcej, nieaktywnych zawodowo, zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności ze względu na wiek. W 2026 r. przewiduje się wsparcie ok. 112 seniorów (rotacyjnie) poprzez:

- 1) aktywne wypełnianie wolnego czasu, w tym zachęcanie do rekreacji,

- 2) zachęcanie seniorów do wolontariatu, włączania się w organizację imprez okolicznościowych i do tworzenia grup samopomocy,
- 3) prowadzenie działań w zakresie współpracy międzypokoleniowej,
- 4) wspomaganie seniorów w dostępie do poradnictwa, w tym psychologicznego i prawnego,
- 5) podejmowanie działań na rzecz integracji seniorów ze społecznością lokalną,
- 6) organizacja Miejskiego Dnia Seniora,
- 7) upowszechnianie zdrowego trybu życia, w tym organizację zajęć ruchowych i rekreacyjnych (m.in. spacer, ćwiczenia ogólnousprawniające, taniec, nordic walking, wycieczki, gry stolikowe), edukacyjnych (spotkania edukacyjne ze specjalistami z różnych dziedzin), kulturalnych (wyjścia do instytucji kulturalno-oświatowych, zajęcia artystyczne, imprezy okolicznościowe i zabawy taneczne) dostosowanych do potrzeb i możliwości seniora, ochronę i promocję zdrowia; upowszechnianie kultury fizycznej i sportu,
- 8) współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz osób starszych w celu aktywizacji społecznej seniorów.

3.1. Wsparcie Seniorów

W MOPR w Białymstoku przewiduje się kontynuację programu osłonowego „Wsparcie seniorów Miasta Białegostoku”, którego celem jest zapewnienie seniorom usługi wsparcia, poprawa poczucia bezpieczeństwa i możliwość samodzielnego funkcjonowania seniorów w miejscu zamieszkania oraz Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jako dodatkowe wsparcie – poza pomocą w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania – świadczone seniorom Miasta Białegostoku.

W ramach Programu „Wsparcie seniorów Miasta Białegostoku” realizowana usługa wsparcia obejmowała zakupy i dostarczanie do domu osoby starszej artykułów spożywczych, ciepłych posiłków, środków higieny osobistej oraz leków, natomiast usługa całodobowej „opieki na odległość”, świadczona była przez centrum monitoringu, wzmacniała u seniorów poczucie zaopiekowania zwłaszcza w sytuacji nagłego zagrożenia życia lub zdrowia, poprzez możliwość naciśnięcia przycisku alarmowego w opasce bezpieczeństwa, z której sygnał o niebezpieczeństwie był przekazany do całodobowo działającego centrum monitoringu, który podejmował działania celem udzielenia seniorowi pomocy adekwatnej do zdiagnozowanej sytuacji, np. zapewniając wsparcie emocjonalne przez telefon bądź wzywając służby ratunkowe. Dofinansowanie na realizację Programu uzyskano z budżetu państwa.

Przewiduje się, że w 2026 r. z usług teleopieki skorzysta ok. 700 zamieszkujących w Białymstoku seniorów.

Ponadto pomoc seniorom świadczą (bezpośrednio bądź pośrednio) pracownicy MOPR w Białymstoku oraz wolontariusze, z którymi Ośrodek zawiera porozumienie o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych.

Domy Pomocy Społecznej w 2026 r. nie planują świadczenia usług wsparcia krótkoterminowego w formie pobytu całodobowego lub w formie dziennej, ze względu na dużą liczbę zainteresowanych pobytem całodobowym na czas nieokreślony, a także ze względu na brak możliwości zapewnienia odpowiedniego zakwaterowania tym osobom.

IV. POMOC RODZINOM PRZEŻYWAJĄCYM TRUDNOŚCI OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZE

- 1) świadczenie pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego, w szczególności psychologicznego, socjalnego, prawnego, rodzinnego i pedagogicznego,
- 2) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci,
- 3) pomoc w uzyskaniu świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, gdy wymaga tego sytuacja rodziny,

- 4) dożywianie dzieci i młodzieży wychowującej się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji, w tym w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”,
- 5) przeprowadzanie rodzinnego wywiadu środowiskowego w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej w celu analizy sytuacji tej rodziny i - w razie potrzeby - wystąpienia z wnioskiem o przydzielenie jej asystenta rodziny,
- 6) wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez objęcie wsparciem asystenta rodziny – ok. 215 rodzin,
- 7) uczestniczenie w posiedzeniach zespołu dokonującego okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej,
- 8) kierowanie wniosków do sądu o: wgląd w sytuację rodziny, nadzór kuratora, sprawdzenie sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej, zobowiązanie do współpracy z asystentem rodziny – w przypadku stwierdzenia niewłaściwego sprawowania opieki nad dziećmi,
- 9) motywowanie rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze do uczestnictwa w szkoleniach i warsztatach poszerzających kompetencje wychowawcze, m.in. w „Szkole dla rodziców”, motywowanie do konsultacji z psychologiem bądź pedagogiem,
- 10) zapewnienie pomocy matkom z dziećmi i kobietom w ciąży potrzebujących schronienia w formie pobytu w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, oraz w sytuacji wystąpienia takiej potrzeby, w odpowiednich placówkach, tj. Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- 11) propagowanie alternatywnego zagospodarowania czasu wolnego oraz rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży poprzez zachęcanie do udziału w zajęciach realizowanych przez placówki wsparcia dziennego (ok. 80 dzieci zostanie skierowanych przez pracownika socjalnego),
- 12) podejmowanie działań mających na celu zmianę postaw i motywacji dzieci i młodzieży poprzez uczestnictwo np. w grupach socjoterapeutycznych, Treningu Pewności Siebie,
- 13) wspieranie organizacji wypoczynku letniego/zimowego dzieciom i młodzieży – planuje się, że ok. 45 osób otrzyma dofinansowanie ze środków pomocy społecznej,
- 14) praca socjalna na rzecz usamodzielnianych wychowanków placówek w celu wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej m.in. w zakresie podjęcia nauki i zatrudnienia, w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, nabycia uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego,
- 15) prowadzenie mieszkań treningowych i kierowanie do nich usamodzielnianych wychowanków opuszczających pieczę zastępczą i placówki, o których mowa w art. 88 ustawy o pomocy społecznej,
- 16) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
- 17) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, sądami, kuratorami sądowymi, placówkami oświatowymi, ochotniczymi hufcami pracy, powiatowymi urzędami pracy, placówkami wsparcia dziennego, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.

V. ORGANIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Działania aktywizujące i integrujące środowisko lokalne:

- 1) inicjowanie i animowanie inicjatyw sąsiedzkich i grup samopomocowych,
- 2) tworzenie sieci współpracy i budowanie partnerstw lokalnych we współpracy z instytucjami publicznymi, organizacjami społecznymi oraz innymi podmiotami,

- 3) inicjowanie wydarzeń lokalnych, takich jak np. pikniki, festyny,
- 4) podejmowanie działań ukierunkowanych na aktywizację, integrację oraz edukację grup i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym w ich środowisku lokalnym,
- 5) współpraca z wolontariatem.

Projekt socjalny

W 2026 r. planuje się realizację 5 projektów socjalnych, w ramach których podejmowane będą działania mające na celu poprawę sytuacji życiowej osób, rodzin, grup zagrożonych ubóstwem, marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

VI. DZIAŁANIA REWITALIZACYJNE W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ

Rada Miasta Białystok uchwałą NR III/20/24 z dnia 23 maja 2024 r. przyjęła Gminny Program Rewitalizacji miasta Białegostoku na lata 2024-2034, który określił następujące działania rewitalizacyjne w obszarze pomocy społecznej:

1. Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku

W 2026 r. zaplanowano realizację projektu *Funkcjonalna Włókiennicza 7 – modernizacja budynku w celu zwiększenia jego dostępności dla mieszkańców z obszarów rewitalizowanych*, którego czas realizacji planuje się w okresie 2026 – 2027 roku.

Głównym celem projektu jest integracja społeczna mieszkańców, poprawa jakości i dostępności przestrzeni publicznych poprzez przebudowę budynku użyteczności publicznej przy ul. Włókienniczej 7, podniesienie potencjału gospodarczego obszaru rewitalizacji poprzez poprawę dostępności oraz podniesienie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej.

W 2026r. projekt zakłada dostosowanie budynku (wpisanego do rejestru zabytków) do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami zgłaszających się do Ośrodka Interwencji Kryzysowej zamieszkujących tereny objęte rewitalizacją, w których kumulują się problemy społeczne. Planowane jest wykonanie remontu, modernizacji istniejącego budynku, likwidację barier przeszkadzających osobom ze szczególnymi potrzebami w sprawnym i bezpiecznym poruszaniu się oraz wyposażenie pomieszczeń.

2. Klub „Senior +”

W 2026 roku zaplanowano realizację projektu *Modernizacja i renowacja ogrodu przy Klubie „Senior +” w Białymstoku na obszarze rewitalizacji*, którego czas realizacji planuje się w okresie 2026 – 2027 roku.

Głównym celem projektu jest aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz społeczności lokalnej poprzez integrację mieszkańców i wykorzystanie ich potencjału. Realizacja przedsięwzięcia rozwiąże problemy dotyczące m.in. barier związanych z dostępnością utrudniających osobom ze szczególnymi potrzebami sprawne i bezpieczne poruszanie się po obszarze rewitalizacji i korzystania z budynków użyteczności publicznej.

Rewitalizacja i modernizacja ogrodu dotyczy części zielonej, ogrodu, śmietnika, zabudowy oraz elementów małej infrastruktury. Cały ogród, zabudowa oraz elementy małej infrastruktury będą dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Powyższe przedsięwzięcia realizują zasadę dostępności i zapewniają osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekty realizowane będą w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN. Organizatorzy zapewnią działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, informacje o projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.

3. W 2026 r. w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru rewitalizacji zaplanowano realizację projektu „Dzieci, młodzież, rodzina - aktywizacja społeczności obszaru rewitalizacji”.

VII. DEINSTYTUCJONALIZACJA

Deinstytucjonalizacja pomocy społecznej to proces transformacji, polegający na przejściu od opieki instytucjonalnej (np. domów pomocy społecznej) do wsparcia świadczonego w środowisku lokalnym, co umożliwi osobom wymagającym pomocy pozostanie w swoich domach i społecznościach. Obejmuje rozwój lokalnych usług społecznych, gwarantowanie praw do wyboru i decydowania o własnym życiu, a także pełne włączenie osób z niepełnosprawnościami w projektowanie zmian. Uchwałą Nr XV/221/25 Rady Miasta Białystok z dnia 26 maja 2025r. w sprawie przyjęcia Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych w Białostockim Obszarze Funkcjonalnym przyjęto Plan, zgodnie z którym Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku w 2026r. będzie podejmować działania odpowiadające na potrzeby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu: seniorów, osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie bezdomności oraz zagrożonych bezdomnością, osób w kryzysie psychicznym, rodzin z dziećmi, w tym z dziećmi z niepełnosprawnościami. Podejmowane działania będą dotyczyły rozwoju nowych lub rozszerzenia dostępu do istniejących usług społecznych, opartych o środowisko i rodzinę.

W 2026 r. przewiduje się realizację następujących usług i działań w ramach deinstytucjonalizacji:

- 1) usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- 2) asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością,
- 3) opieka wytnieniowa,
- 4) usługa całodobowej „opieki na odległość” w ramach programu osłonowego „Wsparcie seniorów Miasta Białegostoku”,
- 5) podnoszenie kompetencji kadry pomocy społecznej,
- 6) pomoc w uzyskiwaniu świadczeń pieniężnych i niepieniężnych,
- 7) realizacja projektów socjalnych,
- 8) zabezpieczenie środków na zlecenie zadań organizacjom pożytku publicznego w zakresie powierzania zadań na realizację usług w ramach deinstytucjonalizacji,
- 9) prowadzenie Klubu Senior +,
- 10) wspieranie osób z niepełnosprawnością w zakresie dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny ze środków PFRON oraz rehabilitacji społecznej i zawodowej w warsztatach terapii zajęciowej,
- 11) współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej w Centrach Integracji Społecznej i Klubach Integracji Społecznej,
- 12) asystentura rodzinna oraz wspieranie rodziny dotkniętej problemem przemocy domowej,
- 13) realizacja programów wychodzenia z bezdomności, rozwijanie streetworkingu,
- 14) prowadzenie mieszkań treningowych.

VIII. PROFESJONALIZACJA KADRY POMOCY SPOŁECZNEJ

Realizacja zadań określonych ustawą o pomocy społecznej wiąże się z koniecznością ponoszenia kosztów na utrzymanie jednostki organizacyjnej pomocy społecznej tj. Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku. Kluczowym elementem prawidłowego i sprawnego działania w celu realizacji zadań pomocy społecznej jest zatrudnienie odpowiednio

przygotowanej kadry. Planowany w 2026 r. stan zatrudnienia pracowników socjalnych MOPR w Białymstoku to 158 etatów, w tym 145 w Zespołach Pracowników Socjalnych.

Doskonalenie systemu wsparcia osób i rodzin borykających się z coraz bardziej złożonymi problemami społecznymi wymaga systematycznego kształcenia i podwyższania kwalifikacji kadry realizującej zadania pomocy społecznej. Na efektywność działania pomocy społecznej wpływają m.in. zaangażowanie pracowników socjalnych i innych specjalistów oraz ich profesjonalizm w niesieniu pomocy potrzebującym. Dlatego konieczny jest ciągły rozwój kadry pomocy społecznej, poprzez udział w kursach specjalistycznych, szkoleniach i innych formach kształcenia, które podnoszą kwalifikacje i zwiększają umiejętności niezbędne do właściwego wykonywania zadań wobec zmian zakładających szeroką reformę systemu pomocy społecznej.

Potrzeby w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników MOPR w Białymstoku realizujących zadania pomocy społecznej przedstawiają się następująco:

- 1) specjalizacje:
 - w zawodzie pracownik socjalny (I i II stopnia),
 - organizacja pomocy społecznej,
- 2) szkolenia:
 - praca z niezmotywowanym klientem,
 - interwencja kryzysowa,
 - negocjacje i mediacje w pomocy społecznej,
 - praca z przypadkiem w oparciu o nowatorskie techniki pracy socjalnej,
 - praca z osobami z zaburzeniami psychicznymi,
 - przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu,
- 3) kursy:
 - terapia skoncentrowana na rozwiązaniach (I i II stopnia),
 - studium przeciwdziałania przemocy domowej (I i II stopnia),
 - dialog motywujący,
 - komunikacja międzykulturowa.

Szkolenia mogą odbywać się zarówno z dofinansowania Ośrodka, środków zewnętrznych lub w ramach samokształcenia. Ustawa o pomocy społecznej daje uprawnienia pracownikom socjalnym do korzystania z superwizji. Ma ona na celu zachowanie i wzmocnienie kompetencji zawodowych, utrzymanie wysokiego poziomu świadczenia usług oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego – 17 pracowników socjalnych zgłosiło potrzebę skorzystania z takiego poradnictwa. W 2026 r. superwizja pracy socjalnej będzie zapewniona w ramach środków finansowych Ośrodka lub środków zewnętrznych.

Ponadto ustawa o pomocy społecznej wyposaża pracowników socjalnych w uprawnienia, takie jak możliwość otrzymania wsparcia psychologicznego i prawnego w przypadku wystąpienia sytuacji bezpośrednio zagrażających ich życiu lub zdrowiu w związku z wykonywanymi czynnościami służbowymi oraz prawo do szkoleń podnoszących poziom bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych. Pomoc taka będzie realizowana stosownie do zgłaszanych potrzeb.

ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA

Marek Masalski

07 LIS. 2025

WZ. PREZYDENTA MIASTA

Tomasz Klim
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA

DYREKTOR
Departamentu Spraw Społecznych

Adam Kurlus

DYREKTOR

Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Białymstoku

mgr Agnieszka Górską

05.11.2025